

Voorzitter,

Wat zijn de kaders voor de komende jaren? Waar willen we als gemeente op inzetten? En vooral: welke samenleving willen we met elkaar zijn? Dat zijn de vragen die voor het CDA onder deze kadernota liggen.

De financiële vooruitzichten voor de gemeente Midden-Drenthe zijn niet rooskleurig. We zien tekorten ontstaan en zullen als raad keuzes moeten maken. Soms zijn dat pijnlijke keuzes. Juist daarom moeten we niet alleen kijken naar waarop we kunnen bezuinigen, maar vooral naar wat we belangrijk vinden en waarvoor we verantwoordelijkheid willen nemen.

Voor het CDA begint dat bij een samenleving waarin mensen naar elkaar omzien. De samenleving is meer dan een verzameling individuen, maar ook meer dan de overheid. Wij geloven in de kracht van gezinnen, verenigingen, kerken, vrijwilligers, ondernemers en dorpsgemeenschappen. De overheid moet ondersteunen waar dat nodig is, maar niet automatisch overnemen wat inwoners zelf of samen kunnen organiseren.

Dat uitgangspunt kunnen we ook hanteren binnen het sociaal domein. Solidariteit betekent dat we verantwoordelijkheid nemen voor wie kwetsbaar is.

De eerder vastgestelde visie op het sociaal domein biedt hiervoor een goede basis. Zorg moet zo dichtbij mogelijk worden georganiseerd, met passende hulp en duidelijke aanspreekpunten. Minder versnippering en betere samenwerking zijn in het belang van diegene die hulp nodig heeft én voor een doelmatige inzet van gemeenschapsgeld. Inwoners mogen niet van loket naar loket worden gestuurd.

Wettelijke taken zijn geen blanco cheque. Natuurlijk voeren we ze uit, maar ook daarbij moeten we kijken of het efficiënter en effectiever kan. Preventie kan voorkomen dat zwaardere hulp nodig wordt. Goede monitoring en samenwerking met lokale initiatieven kunnen daarbij helpen.

Een belangrijk voorbeeld zijn de dorpszorginitiatieven. In onze dorpen nemen inwoners verantwoordelijkheid voor elkaar. Dat is precies de kracht van de samenleving die wij willen versterken.

Samen met Pro, MiddenDrenthe Nu en de VVD, hebben we een amendement ingediend om bij de begroting een integrale afweging te kunnen maken voor nieuw beleid. Dit betreft onder andere de ondersteuning van dorpszorginitiatieven. Dat betekent niet dat dit minder belangrijk is. Integendeel: financiële ondersteuning hiervan is voor het CDA een belangrijk punt.

Dan de financiële situatie. Binnen het programma Ravijn is onderzocht hoe we de begroting structureel in evenwicht kunnen brengen. Daarbij zijn inwoners en organisaties betrokken. Dat vinden wij belangrijk: keuzes over de toekomst van onze gemeente maak je samen.

De kadernota gaat uit van een verbetering van het begrotingssaldo als gevolg van de voorgestelde maatregelen, maar toch resteert in 2027 nog een tekort van €4,1 miljoen.

Een belangrijke maatregel die in de kadernota verwerkt is betreft de Wmo: het herindiceren van indicaties voor huishoudelijke hulp voor onbepaalde tijd. Binnen onze fractie hebben we moeite met deze maatregel omdat het onzekerheid kan veroorzaken. Tegelijkertijd moeten

wij verantwoordelijkheid nemen voor de financiële houdbaarheid van onze gemeente. We gaan akkoord met de voorgestelde ombuigingen. Wel vragen we daarbij nadrukkelijk aandacht voor ouderen en mantelzorgers. Minder professionele ondersteuning kan leiden tot meer zelf doen of een groter beroep op het netwerk. Dat netwerk is niet onbeperkt beschikbaar. Wethouder, hoe worden hulpbehoevenden, waaronder veel ouderen en mantelzorgers betrokken bij de verdere uitwerking van deze maatregel?

Voor de begroting 2027 vinden we het gebruik van een deel van de algemene reserve als structureel dekkingsmiddel verdedigbaar. De tekorten lijken na 2027 af te nemen. We moeten voorkomen dat inwoners nu volledig worden belast voor een mogelijk tijdelijk probleem. Tegelijkertijd blijft het nodig om structureel naar aanvullende dekking en efficiency te zoeken.

De vervolgoopdrachten wachten wij met belangstelling, maar ook met zorg af. Maatregelen kunnen grote gevolgen hebben voor inwoners, verenigingen en vrijwilligersorganisaties. Daar moeten we zorgvuldig mee omgaan.

Verantwoordelijkheid nemen betekent soms ook kijken naar de inkomstenkant. Een verhoging van de toeristenbelasting of de OZB is niet populair, maar we kunnen niet alle ambities behouden en iedere lastenverzwaring uitsluiten. Er ligt veel werk: verouderd vastgoed, wegenonderhoud, uitbreiding van bedrijventerreinen en woningbouw. Als we een aantrekkelijke gemeente willen blijven om in te wonen, te werken en te recreëren, dan vraagt dat ook om een bijdrage van onze inwoners en van wie hier te gast zijn.

Woningbouw blijft voor het CDA topprioriteit, zodat jongeren hier kunnen blijven wonen en ouderen een passende woning kunnen vinden.

Rentmeesterschap betekent dat we niet meer beloven dan we kunnen waarmaken. Liever minder ambities die we goed uitvoeren dan veel plannen die half worden gerealiseerd. Daarbij moeten financiën en uitvoeringskracht samen worden bekeken. Ook het naderende personeelsravin vraagt om scherpe keuzes.

Wethouder, we willen u vragen om het ambitieniveau van de gemeente te toetsen op financiële haalbaarheid en ons hierover te informeren. Graag uw reactie.

Tot slot de TLGD en het maatregelenpakket van minister Van Essen. De exacte gevolgen voor bedrijven in Midden-Drenthe zijn nog niet duidelijk, maar de impact zal groot zijn, vooral rond Natura 2000-gebieden.

Daarom vragen wij het college welke rol van onze gemeente wordt verwacht. Wat betekent dit voor ruimtelijke ordening, vergunningverlening en de deelname aan gebiedsprocessen? En welke financiële en personele gevolgen heeft dit? De gemeente kan alleen verantwoordelijkheid nemen als duidelijk is wat er wordt gevraagd en hoe dit wordt gefinancierd.

Voorzitter,

De financiële situatie dwingt ons tot keuzes. Maar keuzes maken is meer dan bezuinigen. Het gaat om de vraag waar we als gemeenschap waarde aan hechten: verantwoordelijkheid voor elkaar, ruimte voor gezinnen en ondernemers en een betrouwbare overheid.

Niet alles kan. Maar wat we doen, moeten we goed doen — samen met de inwoners van Midden-Drenthe.